EDUSKUNNAN KANSLIA
RIKSDAGENS KANSLI

LAUSUNTO

5.5.2026

Heli Iirola
tarkastuspäällikkö
sisäinen tarkastus

Tarkastusvaliokunnalle

Sisäisen tarkastuksen toiminta ja keskeiset havainnot 2025

1. Sisäisen tarkastuksen tarkoitus

Sisäinen tarkastus on toiminnan kehittämistä tukeva toiminto. Sen tehtävänä on tuottaa ylimmälle johdolle tietoa eduskunnan kanslian sisäisen valvonnan, riskienhallinnan sekä johtamisen ja hallinnon riittävyydestä, luotettavuudesta ja toimivuudesta. Sisäinen tarkastus tarkastaa ja arvioi eduskunnan kanslian toimintaa, taloutta ja hallintoa ja tuottaa ehdotuksia niiden kehittämiseksi.

2. Sisäisen tarkastuksen järjestäminen eduskunnan kansliassa

Eduskunnan kanslia on valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 70 §:n mukaisesti järjestänyt sisäisen tarkastuksen. Kansliatoimikunta on hyväksynyt sisäiselle tarkastukselle ohjesäännön (KTK 19.6.2013 § 6). Ohjesääntö määrittelee eduskunnan kanslian sisäisen tarkastustoimen tarkoituksen ja tavoitteet, tarkastustoimen järjestämisen ja aseman, valtuudet ja vastuut, asiakkaat ja palvelut, työmenetelmät, eettiset toimintaperiaatteet sekä tarkastustoimen käytännön toteuttamistavat. Ohjesääntö käsittelee lisäksi sisäisen ja ulkoisen tarkastuksen yhteensovittamista sekä sisäiselle tarkastukselle asettavia ammattitaitovaatimuksia ja laadunvalvontaa.

Eduskunnan kanslian sisäisestä tarkastuksesta vastaa sisäisen tarkastuksen yksikkö. Se toimii kanslian muista yksiköistä riippumattomana toimintona kansliatoimikunnan ja hallinnollisesti eduskunnan puhemiehen alaisuudessa. Sisäisen tarkastuksen toiminnan johtamisesta sekä mahdollisten ostopalveluiden hankinnasta, ohjaamisesta ja laadunvalvonnasta vastaa tarkastuspäällikkö. Sisäisellä tarkastuksella ei ole tarkastuspäällikön lisäksi muuta henkilökuntaa, joten tarkastuspäällikkö vastaa myös yksittäisten tarkastushankkeiden toteutuksesta.

Sisäinen tarkastus noudattaa toiminnassaan yleisesti hyväksyttyjä sisäisen tarkastuksen kansainvälisiä ammattistandardeja ja eettisiä periaatteita. Sisäisen tarkastuksen keskeiset toimintaperiaatteet ovat rehellisyys, objektiivisuus, pätevyys (ammattitaito), ammatillinen huolellisuus ja luottamuksellisuus.

Edellisen tarkastuspäällikön palvelussuhde päättyi 1.8.2025 ja uusi tarkastuspäällikkö aloitti tehtävässään 1.9.2025.

3. Tarkastukset 2025

Ryhmäkansliarahan käyttöä ja kirjanpitoa tarkastetaan vuosittain eduskuntaryhmistä annetun lain (979/2012) velvoittamana. Ryhmäkansliamallissa mukana oleville ryhmille maksetun

avustajatuen käyttö ei lähtökohtaisesti kuulunut tarkastusalueeseen. Käytännössä näitäkin kuitenkin tutkittiin, koska varojen käyttöä ei ryhmien kirjanpidossa ole eriytetty tulonlähteittäin.

Vuoden 2024 aikana ryhmäkansliarahaa maksettiin yhdeksälle eduskuntaryhmälle, joista kaikki yhdeksän olivat huhtikuun 2023 vaalituloksen perusteella muodostettuja eduskuntaryhmiä. 23.5.2025 perustettu eduskuntaryhmä Timo Vornanen (TV) ilmoitti, ettei halua ottaa vastaan ryhmäkansliarahaa eikä sitä näin ollen ole eduskuntaryhmälle maksettu.

Kaikilta tarkastuksen piiriin kuuluneilta eduskuntaryhmiltä saatiin tarkastusta varten tarvittava aineisto. Ryhmäkansliarahan käyttö oli hyväksyttyjen periaatteiden mukaista. Kirjanpito oli selkeästi hoidettu, kirjanpitotapahtumissa oli pääosin asianmukaiset merkinnät ja liitteet.

Säädösten ja periaatteiden vastaisesta ryhmäkansliarahan käytöstä tehdyt havainnot ovat vähäisiä. Merkittävimmät havainnot koskivat tilikaudella 2024 ilmoituksia ja niiden tekstejä sekä julkaisuaikoja.

Tarkastuksessa havaitut tekniset puutteet olivat jonkin verran yleisempiä kuin ryhmäkansliarahan käyttöperiaatteisiin liittyvät poikkeamat. Ne ilmenivät yleisimmin kirjanpidon tositteiden ja niiden liitteiden sekä tositemerkintöjen puutoksina.

Yhteistyö ryhmien edustajien kanssa sujui kiitettävästi ja hyvässä yhteistyössä. Ryhmien edustajilta saatiin vastaukset epäselviin kysymyksiin. He myös ilmoittivat tarkistavansa toimintatapoja sen varmistamiseksi, että valvonnassa nyt havaittuja puutteita ei jatkossa esiinny.

Valta kuuluu kansalle -eduskuntaryhmän (VKK) saatavat ovat perinnässä. Summa oli perintäkuluineen ja viivästyskorkoineen tilanteessa 31.12.2025 yhteensä 32.655,47 euroa ja tilanteessa 28.4.2026 yhteensä 33.539,86 euroa. Toistaiseksi perintä ei ole tuottanut tulosta ja sitä jatketaan.

4. Konsultointi

Eduskunnan kanslian johto vastaa kanslian sisäisen valvonnan järjestämisestä, asianmukaisuudesta ja riittävyydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus kanslian toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta.

Tarkastusten ohella sisäinen tarkastus antoi vuoden mittaan neuvontaa kanslian muille yksiköille ja eduskuntaryhmien ryhmäkanslioille sisäisen valvonnan kysymyksissä sekä valmisteli kanslian johtoryhmän hyväksyttäväksi sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman. Lausuma sisältyy kanslian toimintakertomukseen. Kanslian johto arvioi sisäisen tarkastuksen tukemana sisäisen valvonnan nykytilaa ja kehittämistarpeita. Johdon näkemyksen mukaan ***eduskunnan kanslian sisäinen valvonta on toiminnan laajuuteen nähden riittävää ja tehokasta.***

Tilikauden aikana tarkasteltiin eduskunnan kanslian strategian 2024–2027 täsmentämistarpeita, mutta strategialinjaukset päätettiin pitää ennallaan. Valmistelutyötä kuitenkin hyödynnettiin kuluvan vuoden tavoitteiden laadinnassa. Uusi strategia laaditaan seuraavan vaalikauden alussa ja tulee voimaan vuonna 2028. Strategian painopisteet ovat vahva demokratia ja hyvä työpaikka, ja kanslian arvoina toimivat avoimuus, osaaminen, luotettavuus ja yhteistyö.

Kevään 2025 henkilöstöBaro-tutkimus nosti esiin tarpeen kehittää kanslian johtamiskulttuuria. Kokemukset epäasiallisesta kohtelusta ja häirinnästä ovat vähentyneet aiempiin vuosiin verrattuna. Helmi–joulukuussa 2025 henkilöstölle toteutettiin kuukausittainen Pulssi-kysely, jossa arvioitiin työhyvinvoinnin toteutumista. Osallistumisaste oli erityisesti alkuvuodesta korkea, ja kyselyn tuloksia hyödynnettiin työhyvinvoinnin seurannassa.

Toiminta- ja taloussuunnitelmat on laadittu tukemaan strategisten tavoitteiden saavuttamista ja tavoitteet on tavoite- ja kehittymiskeskusteluissa siirretty tiimi- tai yksilötasolle. Toiminnan suunnittelu on koordinoitua, samoin seuranta. Tavoitteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan puolivuosittain puolivuotisraportin ja toimintakertomuksen yhteydessä. Määrärahojen käyttöä seurataan tiheämmin.

Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet ovat hyvällä tasolla. Osastojen vastuut, tehtävät ja valtuudet on osittain kuvattu. Henkilöstön tehtävänkuvaukset on valtaosin saatettu ajan tasalle. Henkilökohtaisten kuvausten ajantasaisuus tarkastetaan vuosittain tavoite- ja kehittymiskeskustelujen yhteydessä.

Käytössä olevaan ilmoituskanavaan ei tehty vuoden 2025 aikana ilmoituksia häirinnästä tai epäasiallisesta käytöksestä. Työsuojelutoimintakunta seuraa kokouksissaan tehtyjen ilmoitusten määriä. Ilmoitusten vähäisestä lukumäärästä huolimatta kanavan käyttöönottoa voidaan pitää perusteltuna, sillä omalla nimellä tehdyt ilmoitukset mahdollistavat toimenpiteisiin ryhtymisen.

Riskiarvioinnin teemana vuonna 2025 oli työsuojeluun liittyvien riskien arviointi. Vuoden 2024 riskiarvioinnissa pääpaino oli tietosuojaan liittyvissä riskeissä ja niille asetettavissa hallintatoimenpiteissä. Samalla tarkasteltiin myös aiemmin tunnistettujen ja käsiteltyjen riskien hallintatoimenpiteiden vaikuttavuutta.

Kanslian toimintojen koordinoitu riskiarviointi on osa vuotuista toiminnan suunnittelua. Turvallisuusosasto, joka ohjaa kanslian riskienhallintaa, on kehittänyt ja systematisoinut riskienhallintamenettelyitä. Riskienarvioinnissa ja -hallinnassa on jatkettu osallistavaa toteutustapaa ja sitä tukevan järjestelmän käyttöä, joka mahdollistaa myös sovittujen riskienhallintakeinojen vastuuttamisen, aikatauluttamisen ja ajantasaisen seurannan.

Turvallisuusympäristön muutos on vaikuttanut merkittävästi eduskunnan varautumistyöhön. Tämä on näkynyt erityisesti harjoitustoiminnan aktivoitumisena ja suunnittelun lisääntymisenä. Vuoden 2025 lopussa vahvistettiin eduskunnan turvatoimista annettu laki, joka muodostaa keskeisen perustan eduskunnan turvallisuusjärjestelyille. Muuttunut turvallisuustilanne on lisännyt myös kansainvälisten vierailujen määrää eduskunnassa, mikä on lisännyt turvatoimien tarvetta.

Vuosi oli kyberturvallisuuden näkökulmasta kokonaisuutena vakaa. Havaitut palvelunestohyökkäysyritykset eivät aiheuttaneet katkoksia tai vaikutuksia palveluihin, ja arkipäiväisiltä kyberuhilta – kuten tietojenkalastelulta, haittaohjelmien levitykseltä sekä varastettuihin käyttäjätunnuksiin perustuvilta kirjautumisyrityksiltä – vältyttiin tietoturvakontrollien tehokkaan toiminnan ansiosta. Teknologiatoimittajiin kohdistuneiden kyberhyökkäysten seurauksena on kuitenkin olemassa riski, että eduskunnassa käytettyjä tietoturvateknologioita on voinut altistua tietovuodoille. Tilannetta seurataan tiiviisti ja yhteistyötä toimittajien kanssa on vahvistettu.

Tietosuojan kehittäminen on jatkunut eduskunnan kanslian osastoilla, erityisesti hallinto- ja palveluosastolla sekä turvallisuusosastolla. Erityisesti on kiinnitetty huomiota muun muassa

henkilötietojen käsittelyn periaatteiden, kuten henkilötietojen käsittelyn käyttötarkoituksen ja rekisteröityjen informoinnin, toteutumiseen kanslian toiminnassa. Tietosuoja kytkeytyy yhä enemmän teknologian kehittymisen (erityisesti tekoäly ja pilvipalvelut) myötä henkilötietojen käsittelyyn erityyppisissä ympäristöissä ja alustoissa, joilta vaadittava tietoturvataso määräytyy riskiperusteisesti käsiteltävien henkilötietojen määrän ja sensitiivisyyden perusteella. Tiedonhallintalaissa kanslialle asetettuja tehtäviä ja velvollisuuksien koordinointia varten asetettu kanslian tiedonhallintaryhmä tukee tietosuojan toteutumista kanslian osastoilla.

Ilmoittajansuojelulain edellyttämä sisäinen kanava epäillyistä tai toteutuneista väärinkäytöksistä ilmoittamiseen otettiin käyttöön vuonna 2023. Sen lainsäädännöllinen soveltamisala on verraten tiukasti rajattu, ja käyttö on ollut vähäistä. Kanavaan tehtiin vuonna 2025 yksi väärinkäytösilmoitus, joka ei kuulunut sisäisen kanavan soveltamisalaan. Ilmoittajaa ohjeistettiin oikeasta käsittelykanavasta.

5. Yhteistyö tilintarkastajien kanssa

Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteiden mukaisesti tarkastuspäällikkö huolehtii eduskunnan kanslian ja eduskunnan tilintarkastajien välisen yhteistyön koordinoinnista ja sen edellyttämästä riittävästä yhteistyöstä ja yhteydenpidosta tilintarkastajien kanssa. Koordinoinnilla pyritään varmistamaan, että tarkastustoiminta on riittävän kattavaa ja ettei päällekkäistä työtä tehdä.

Sisäisen tarkastuksen ja eduskunnan tilintarkastajien välinen yhteistyö jatkui hyvänä myös vuonna 2025. Tilintarkastajat luovuttivat tilintarkastuskertomuksensa maaliskuussa 2026.